

**HUBUNGAN ANTARA AMALAN PENGURUSAN KESELAMATAN DAN
KESEDARAN KESELAMATAN DI KALANGAN KAKITANGAN PUSAT PENGAJIAN
KEJURUTERAAN, UNIVERSITI MALAYSIA PERLIS**

MOHD YUZAIRI BIN AJEMI

**MASTER OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
UNIVERSITI UTARA MALAYSIA
2014**

**HUBUNGAN ANTARA AMALAN PENGURUSAN KESELAMATAN DAN
KESEDARAN KESELAMATAN DI KALANGAN KAKITANGAN PUSAT PENGAJIAN
KEJURUTERAAN, UNIVERSITI MALAYSIA PERLIS**

**OLEH
MOHD YUZAIRI BIN AJEMI**

**Projek Sarjana ini diserahkan kepada
Othman Yeop Abdullah, Universiti Utara Malaysia
Sebagai memenuhi syarat keperluan Ijazah Sarjana Pengurusan Sumber Manusia
(MHRM)**

PERAKUAN KERTAS KERJA

Saya mengesahkan bahawa segala kerja yang dilakukan dalam tesis ini adalah hasil kerja saya sendiri.

KEBENARAN MERUJUK

Kertas projek penyelidikan ini dikemukakan sebagai memenuhi keperluan bagi pengijazahan program sarjana Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah Darul Aman. Saya bersetuju membenarkan pihak perpustakaan UUM mempamerkan sebagai bahan rujukan umum. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada kertas projek ini untuk tujuan akademik adalah dibolehkan dengan kebenaran penyelia projek iaitu Dr. Fadzli Shah Abd. Aziz. Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersil adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis daripada penyelidik. Pernyataan rujukan kepada penulis dan UUM perlulah dinyatakan bagi sebarang bentuk rujukan ke atas kertas projek ini.

Kebenaran untuk menyalin atau menggunakan kertas projek ini sama ada keseluruhan atau sebahagian daripadanya hendaklah dipohon melalui:

Dekan Pusat Pengajian Pasca Siswazah
Othman Yeop Abdullah
Universiti Utara Malaysia
06100, Sintok
Kedah Darul Aman

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk menguji hubungan antara amalan pengurusan keselamatan dan kesedaran keselamatan. Enam dimensi amalan pengurusan keselamatan iaitu komitmen pengurusan, latihan keselamatan, penglibatan pekerja, komunikasi dan maklumbalas keselamatan, peraturan dan prosedur keselamatan dan dasar mempromosikan keselamatan. Manakala dimensi bagi kesedaran keselamatan terdiri daripada dua iaitu pengetahuan keselamatan dan motivasi keselamatan. Bagi mencapai objektif kajian, sebanyak 105 set borang soal selidik telah diedarkan kepada kakitangan di pusat pengajian kejuruteraan, Universiti Malaysia Perlis. Analisis regresi menunjukkan bahawa komunikasi dan maklumbalas keselamatan, peraturan dan prosedur keselamatan, dan dasar mempromosikan keselamatan mempunyai hubungan yang signifikan. Manakala faktor-faktor lain iaitu komitmen pengurusan, latihan keselamatan dan penglibatan pekerja tidak mempunyai hubungan yang signifikan dengan kesedaran keselamatan pekerjaan. Kertas ini turut membincangkan hasil dapatan kajian, limitasi kajian dan cadangan untuk kajian lanjutan.

ABSTRACT

This study is intended to examine the relationship between safety management practices and safety awareness. The dimensions of safety management practices include management commitment, safety training, employee involvement, communication and feedback on safety, safety rules and procedures, and safety promotional policies. The dimensions of the safety awareness consists of two are safety knowledge and safety motivation. To achieve the objectives of the study, a total of 105 sets of questionnaires were distributed to staff at the school of engineering, Universiti Malaysia Perlis. Regression analysis showed that communication and feedback, safety rules and procedures, and safety promotional policies are positively related to job safety awareness. Meanwhile, management commitment, safety training and employee involvement are not significantly related to job safety awareness. This paper discusses the findings, limitations of the study and suggestions for further research.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, bersyukur saya ke hadrat Ilahi kerana limpah kurnia-Nya maka kertas projek ini dapat disempurnakan dengan jayanya. Ucapan ribuan terima kasih khasnya kepada Dr. Fazli Shah Abd. Aziz yang telah sudi menjadi penyelia bagi kertas projek ini. Dan tidak lupa kepada Dr Awanis Ku Ishak dan Dr Zuraida Hassan yang membantu saya sepanjang menjalankan kajian ini. Segala nasihat, dorongan dan motivasi akan saya jadikan panduan di masa akan datang.

Saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada Prof. Madya Lt. Kol. Azuddin Bahari dan Puan Faridah Binti Wahab kerana memberikan kebenaran dan kepercayaan kepada saya untuk menjalankan kajian ini yang berkaitan dengan keselamatan dan kesihatan pekerjaan di Universiti Malaysia Perlis.

Di kesempatan ini, saya ingin mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada semua pensyarah yang telah banyak berjasa membimbing, mendidik dan memberi tunjuk ajar sepanjang pengajian sarjana saya di Universiti Utara Malaysia.

Terima kasih juga kepada keluarga dan rakan-rakan MHRM yang banyak memberikan semangat dan sokongan moral sepanjang tempoh pengajian dan pelaksanaan kertas projek ini.

Sekian, terima kasih.

SENARAI ISI KANDUNGAN

MUKA SURAT

PERAKUAN KERTAS KERJA	I
KEBENARAN MERUJUK	II
ABSTRAK	III
ABSTRACT	IV
PENGHARGAAN	V
SENARAI ISI KANDUNGAN	VI
SENARAI JADUAL	VIII
SENARAI RAJAH	IX
SENARAI SINGKATAN	X
SENARAI LAMPIRAN	XI
BAB 1 PENDAHULUAN	
1.1 Latar Belakang Kajian	1
1.2 Pernyataan Masalah	4
1.3 Persoalan Kajian	6
1.4 Objektif Kajian	7
1.5 Signifikansi Kajian	7
1.6 Skop dan Limitasi Kajian	8
1.7 Pengorganisasian Bab	9
BAB 2 ULASAN KARYA	
2.1 Pengenalan	10
2.2 Amalan Pengurusan Keselamatan	10
2.3 Kesedaran Keselamatan	16
2.4 Kesimpulan	16
BAB 3 METODOLOGI KAJIAN	
3.1 Pengenalan	18
3.2 Kerangka Teoritik	18
3.3 Pembentukan Hipotesis	21
3.4 Rekabentuk Kajian	21
3.5 Definisi Operasi	22
3.6 Pembolehubah dan Instrumentasi Kajian	23
3.7 Pengumpulan Data	25
3.8 Populasi dan Persempelan Kajian	27
3.9 Prosedur Pengumpulan Data	28
3.10 Ujian Rintis	29
3.11 Prosedur Analisis Data	30

BAB 4	DAPATAN KAJIAN	
4.1	Pengenalan	31
4.2	Penapisan Data	31
4.3	Latar Belakang Responden	31
4.4	Ujian Kebolehpercayaan Item Soal Selidik	34
4.5	Analisis Deskriptif Min	35
4.6	Analisis Inferensi	36
4.7	Analisis Regresi	39
BAB 5	KESIMPULAN DAN CADANGAN	
5.1	Pengenalan	40
5.2	Ringkasan Kajian	40
5.3	Perbincangan Hasil Dapatan Kajian	41
5.4	Cadangan Kepada Organisasi	42
5.5	Cadangan Kajian Lanjutan	43
5.6	Kesimpulan	43
	RUJUKAN	45
	LAMPIRAN BORANG SOAL SELIDIK	51

SENARAI JADUAL

No.	Tajuk	Muka Surat
Jadual 1.1	Bilangan Kes Kemalangan Pekerjaan Di Kalangan Kakitangan UniMAP	4
Jadual 1.2	Bilangan Latihan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan dari Tahun 2009 hingga Tahun 2013	5
Jadual 3.1	Taburan Item Untuk Soal Selidik Kajian Hubungan Antara Amalan Pengurusan Keselamatan dan Kesedaran Keselamatan Di Kalangan Kakitangan Pusat Pengajian Kejuruteraan, UniMAP	26
Jadual 3.2	Pemarkahan Item-Item Skala Format Likert	26
Jadual 3.3	Senarai Kakitangan di Pusat Pengajian Kejuruteraan, UniMAP.	27
Jadual 3.4	Nilai “Cronbach Alpha” bagi dimensi-dimensi Amalan Pengurusan Keselamatan dan Kesedaran Keselamatan	29
Jadual 3.5	Nilai Min Skor Bagi Menentukan Tahap Amalan Pengurusan Keselamatan Dan Kesedaran Keselamatan	30
Jadual 4.1	Kategori Responden Kajian	32
Jadual 4.2	Nilai “Cronbach Alpha” bagi dimensi-dimensi Amalan Pengurusan Keselamatan dan Kesedaran Keselamatan	34
Jadual 4.3	Nilai Min bagi Amalan Pengurusan Keselamatan dan Kesedaran Keselamatan	35
Jadual 4.4	Nilai r bagi Ujian Korelasi	36
Jadual 4.5	Dapatan Kajian Analisis Korelasi	38
Jadual 4.6	Ringkasan Keputusan Analisis Regresi	39

SENARAI RAJAH

No.	Tajuk	Muka Surat
Rajah 3.1	Model Amalan Pengurusan Keselamatan	19
Rajah 3.2	Kerangka Teoritikal	20

SENARAI SINGKATAN

AKKP	Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
IKKPN	Institut Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Negara
IPT	Institut Pengajian Tinggi
JKKP	Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
PPK	Pusat Pengajian Kejuruteraan
UNIMAP	Universiti Malaysia Perlis
UKKP	Unit Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan
SPKKP	Sistem Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan

SENARAI LAMPIRAN

No.	Tajuk	Muka Surat
Lampiran 1	Borang Soal Selidik	51

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Latar Belakang Kajian

Sistem pengurusan keselamatan pekerjaan terdiri daripada satu set polisi dan amalan yang bertujuan untuk memberi kesan positif ke atas sikap dan tingkah laku pekerja berkaitan dengan risiko (Fernandez-Muniz et al., 2007). Anuar et al. (2010) menjelaskan bahawa Sistem Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (SPKKP) merupakan satu kaedah yang lebih sistematik dan berkesan dalam menangani permasalahan keselamatan dan kesihatan pekerjaan di tempat kerja secara menyeluruh. Oleh yang demikian, sistem pengurusan keselamatan pekerjaan merupakan salah satu elemen pengurusan yang penting dan harus diberikan keutamaan khususnya yang melibatkan pelaksanaan aktiviti kerja yang berisiko tinggi seperti dalam sektor perindustrian, pembinaan, perkhidmatan dan industri-industri lain dimana ianya melibatkan pengendalian dan penggunaan jentera, mesin, bahan kimia, bahan beracun dan sebagainya. Namun demikian, jika dilihat kepada sektor-sektor pekerjaan yang lain maka tidak terkecuali juga dalam sektor pendidikan di institusi pengajian tinggi (IPT). Terdapat IPT yang menawarkan kursus pengajian dalam bidang kejuruteraan yang sekaligus melibatkan penggunaan peralatan dan bahan yang berbahaya di dalam makmal dan bengkel pembelajaran seperti yang terdapat di Universiti Malaysia Perlis dalam kajian ini.

Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (AKKP) merupakan panduan bagi segala aktiviti yang melibatkan keselamatan dan kesihatan pekerjaan. Ianya juga mengandungi segala bentuk peraturan serta perintah yang berkaitan dengan aspek-aspek keselamatan dan kesihatan di organisasi. Akta ini merupakan rujukan khusus mengenai aspek

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

- Ab. Aziz Yusof & Intan Osman (2002). *Pengurusan Sumber Manusia: Konsep, Isu dan Pelaksanaan*. Petaling Jaya: Printice Hall.
- Abudayyeh, O., Fredericks, T.K., Butt, S.E., A., (2006). An investigation of management's commitment to construction safety. *International Journal of Project Management*, 20(2), 167-174.
- Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (Akta 177), (2010). Petaling Jaya, Malaysia: International Law Book Services.
- Alli, B. O. (2008). *Fundamental Principles of Occupational Health and Safety*. International Labour Office. Geneva
- Annuar. I., Zahedi. F., Kadir. A, & Mokhtar. A.B. (2010). Pelaksanaan Sistem Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan di Makmal Perubatan: Faktor Dorongan dan Halangan Utama. *Journal of Community Health*, vol6, 1, 10-20.
- Arboleda, A., Morrow, P.C., Crum, M.R., Shelly, M.C., (2003). Management practices as antecedents of safety culture within the trucking industry: similarities and differences by hierarchical level. *Journal Safety Research*, 34 (2), 189-197.
- Bradbury, J. (2006). Regulatory federalism and workplace safety: Evidence from OSHA enforcement, 1981–1995. *Journal of Regulatory Economics*, 29(2), 211–224.
- Cheyne, A., Cox, S., Oliver, A., Tomas, J., 1998. Modelling safety climate in the prediction of levels of safety activity. *Work and Stress* 12, 255–271.
- Cox, S.J., Cheyne, A.J.T., 2000. Assessing safety culture in offshore environments. *Safety Science* 34, 111–129
- Coyle, I., Sleeman, S., Adams, D., 1995. Safety climate. *Journal of Safety Research* 22, 247–254.

- Dorji, K., Bonaventura H.W.H., (2006), Safety management practices in the Bhutanese Construction Industry. *Journal of Construction in Developing Countries*, Vol 11, No 2
- Fernandez-Muniz B., Montes-Peon J.M., Vazquez-Ordas C. J. (2007). “Safety Management System. Development and validation of a multidimensional scale”, *Journal of Loss Prevention in the process Industries*, 20: 52-68.
- Flin, R., Mearns, K., O’Connor, P., Bryden, R., 2000. Measuring safety climate: identifying the common features. *Safety Science* 34, 177–193.
- Gurjeet, K.G., Gurvinder, S.S., (2004). Perceptions of safety management and safety culture in the aviation industry in New Zealand. *Journal of Air Transport Management* , 10 (4), 231-237
- Griffin, M.A. & Neal, A. (2006). Perception of safety at work: a framework for linking safety climate to safety performance knowledge and motivation. *Journal of Occupational Health and Psychology* 5 (3), 347-358
- Hayati, N. et al. (2003). Kecerdasan emosi dan Sikap pembelajaran pelajar Terhadap Pencapaian Kursus tamadun Islam di Politeknik Port Dickson, Negeri Sembilan. *Journal of Islamic and Arabic Education*. 4(2), 25-34.
- ILO, 2001. International Labour Organization Guidelines on Safety and Health Management Systems (ILO-OSH 2001). International Labor Office, Geneva.
- Ismail, B. (2006). *Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan*. Shah Alam, Malaysia: McGraw-Hill (Malaysia) Sdn. Bhd.
- Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (2014). Diakses dari http://www.dosh.gov.my/index.php?option=com_faqbookpro&view=item&id=117&Itemid=583&lang=ms

Junaidi, A. B. (2004). Amalan Pengurusan Sumber Manusia dalam Pengurusan Keselamatan
Jurnal Komunikasi, (20), 95-115.

Kamus Dewan 2002. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.

Kane-Urrabazo, C. (2006). Management's role in shaping organizational culture. Issues in
Collaboration in Nursing Management. *Journal of Nursing Management*. 14 (3),
188-194.

Khamis, M. (2013). Hubungan di antara Amalan Pengurusan Keselamatan dengan Gelagat
Selamat: Satu Kajian di kalangan pekerja-pekerja Felda di Wisma Felda, Kuala
Lumpur : Universiti Utara Malaysia.

Kirwan, B. (1998) Safety management assessment and task analysis- a missing link?. In
safety Management: The Challenge of Change, edited by A. Hale & M. Baram.
Elsevier, Oxford.

Lauver, K.J., 2007. Human resource safety practices and employee injuries. *Journal of
Managerial*, Issues 19 (3), 397-413

Mearns, K., Whitaker, S.M., Flin, R., 2003. *Safety climate. Safety management practices and
safety performance in offshore environments*. Safety Science. 41, 641-680.

Mohamed, S., 2003. Scorecard approach to benchmarking organizational safety culture in
construction. *Journal of Construction Engineering Management*, 129 (1), 80-88

Mohd Zolkufli dan Mohd Faiz Ahmad. (2012). Tahap Kesedaran Staf UTM Terhadap
Keselamatan Pekerjaan Di Makmal dan Bengkel Kejuruteraan. *Journal of
Educational Management* : Vol 6 June 2012, pages 36-51/ISSN:2231-7341.

Montero, M. J., Araque, R.A., & Rey, J.M. Montero et all. (2009). Occupational Health and
safety in the Framework of Corporate Social Responsibility. Safety Science, Vol.
47(10), 1440-1445.

- Musonda, I. & Smallwood, J.J. 2008. Health and safety (H&S) awareness and Implementation in Botswana's construction industry. *Journal of Engineering, Design, and Technology*, 6(1), pp. 81-90.
- Naderpour, M., Lu, J., Zhang, G., 2014. *An intelligent situation awareness support system for safety-critical environments*. *Decision Support Systems*, 59, 325-340
- Neal A., Griffin M. A. Safety climate and safety at work. In: Barling J., Frone M., editors. *The psychology of workplace safety*. Washington, DC: American Psychological Association; 2004. pp. 15–34.
- Neal, A., Griffin, M.A., Hart, P.M., 2000. The impact of organizational climate on safety climate and individual behavior. *Safety Science* 34, 99–109.
- Pallant, J. (2007). *SPSS Survival manual. A step-by-step guide to data analysis using SPSS for Windows (Version 15) (3rd ed.)*. Crows Nest NSW, Australia: Allen & Unwin.
- Polisi Keselamatan Unit Keselamatan dan Kesehatan Pekerjaan, Universiti Malaysia Perlis. Diakses dari <http://osh.unimap.edu.my/oshms/index.php/mengenai-ukkp/polisi-kkp>
- Pousette, A., Larsson, S., Torner, M., (2008). *Safety climate cross-validation, strength and prediction of safety behavior*. *Safety Science*, 46, 398-404.
- Rasmussen, K., Glasscock, D.J., Hansen, O.N., Carstensen, O., Jepsen, J.F., Nielsen, K.J., (2006). Worker participation in change processes in a Danish industrial setting. *American Journal of Industrial Medicine* 49 (9), 767-779.
- Rivilis, I., Cole, D.C., Frazer, M.B., Kerr, M.S., Wells, R.P., Ibrahim, S., (2006). Evaluation of a participatory ergonomic intervention aimed at improving musculoskeletal health. *American Journal of Industrial Medicine*, 49, 801-810.
- Salminen, S., (2004). Have young workers more injuries than older ones? An international literature review. *Journal of Safety Research*, 35 (5), 514-521.

- Samsuddin, A. (2012). *Kajian Tahap Kesedaran Kakitangan Universiti Tun Husasein Onn Malaysia (UTHM) Terhadap Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan Di Tempat Kerja*, Kuala Lumpur : Universiti Utara Malaysia.
- Smith et al. (2008) Smith, E., Cigularov, K., Chen, P.Y., Rosecrance, J., 2008. Project Safe Talk: safety Communication Training for Construction Workers. NORA Symposium 2008: Public Market for Ideas and Partnership, Colorado State University, Fort Collins, CO, USA.
- Subramaniam, C., MdLazim, M. Z & Rohani, N. (2013). Hubungan amalan Pengurusan Keselamatan dengan Pematuhan Keselamatan Pekerjaan di Jabatan Bomba dan Penyelamat. *Jurnal Pengurusan*,37, 133-142.
- Sekaran, U. & Bougie, R. (2009). *Research Methods for Business – A Skill Building Approach*. 5thed. United Kingdom: John Wiley & Sons Ltd.
- Varonen, U., Mattila, M., 2000. The safety climate and its relationship to safety practices, safety of work environment and occupational accidents in eight woodprocessing companies. *Accident Analysis and Prevention* 32, 761–769
- Vassie , L.H., Lucas, W.R., 2001. An assessment of health and safety management within working groups in the UK manufacturing sector. *Journal Safety Research*,32, 479-490.
- Vinodkumara, M. N. & Bhasi, M. (2010). *Safety management practices and safety behavior: Assessing the mediating role of safety knowledge and motivation*”. *Accident Analysis and Prevention*42, 2082-2093
- Vredenburg, A. G., (2002). Organizational safety- which management practices are most effective in reducing employee injury rate? *Journal of Safety Research*, 33, 259-276

Xunpeng, S., (2009) have government regulations improves workplace safety? A test of the asynchronous regulatory effects in china's coal industry, 1995-2006. *Journal of Safety Research*, 40 207-213

Yorio, P.L., Wachter. J.K., 2014. The impact of human performance focused safety and health management practices on injury and illness rates: Do size and industry matter? *Safety Science* 62, 157-167.